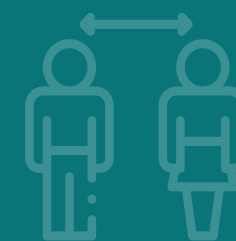

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

НАСЛІДКИ COVID-19 та карантинних заходів для ОТГ

Пандемія COVID-19 спричинить зміни, що змусять говорити про світ "до" і "після" – прогнозують дослідники економіки, соціуму та політики усього світу. Певні наслідки вже є очевидною реальністю, деякі можна лише прогнозувати. Експерти стверджують, що після карантинного періоду світ очікує криза. Звичні способи досягнення цілей стануть неадекватними у новій реальності, і треба буде шукати інші. Як показує досвід, будь-яка криза є загрозою, але саме в кризових ситуаціях з'являються нові можливості.

Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO у своїй діяльності спирається на думки активних громадян, які сприяють сталому розвитку України. Саме з метою вивчення оцінки активними представниками місцевого самоврядування ситуації в громадах під час карантинних заходів щодо коронавірусу (COVID-19) в конкретних ОТГ проект ініціював онлайн опитування.

Термін опитування: 19 квітня 2020 – 25 квітня 2020.

В опитуванні взяли участь 226 осіб, серед яких:

- представники місцевого самоврядування, які є учасниками онлайн платформи «Спільнота практик: Сталий розвиток» – **121** особа. Опитування проведено проектом DESPRO;
- лідери місцевого самоврядування ОТГ – **105** осіб. Опитування проведено Всеукраїнською Асоціацією ОТГ.

Географія учасників опитування – усі області України (крім Автономної Республіки Крим).

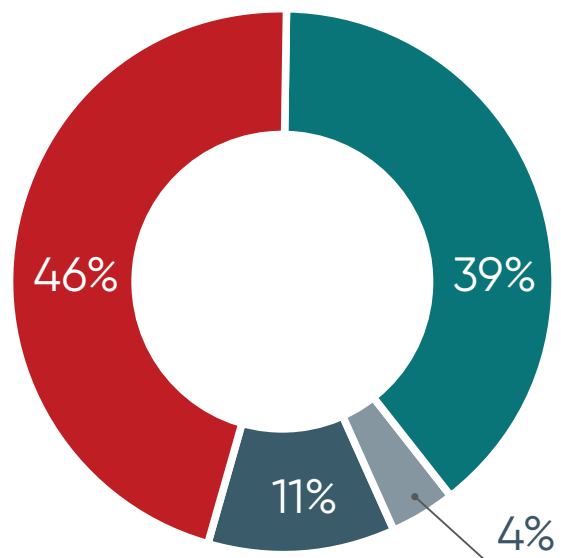
Питання стосувалися впливу наслідків коронавірусу (COVID-19) та карантинних заходів на місцеве самоврядування у таких сферах:

1. діяльність малого бізнесу та фермерства;
2. діяльність комунальних підприємств;
3. зміни в соціальній сфері.

Аналіз отриманих даних показав:

1 Наслідки коронавірусу (COVID-19) та карантинних заходів на діяльність малого бізнесу та фермерства

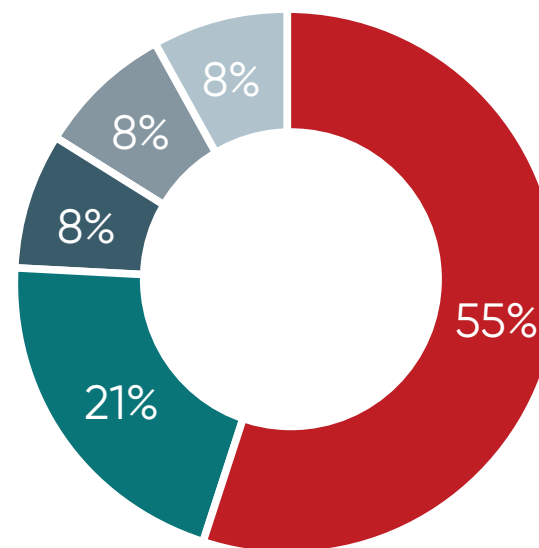
Малий і середній бізнес, на думку представників самоврядування громад, не припинив свою діяльність повністю – **89%**, з них:

- стали працювати ще активніше, переорієнтували свою діяльність у відповідності з новими потребами – **4%**
- частково зупинили чи зовсім не зупинили – **39%**
- частина призупинила (обрала стратегію вичікування) – **46%**
- важко відповісти – **11%**

52% Більше половини опитаних вважає, що фокус соціальної відповідальності середнього і великого бізнесів змістився на боротьбу з пандемією.

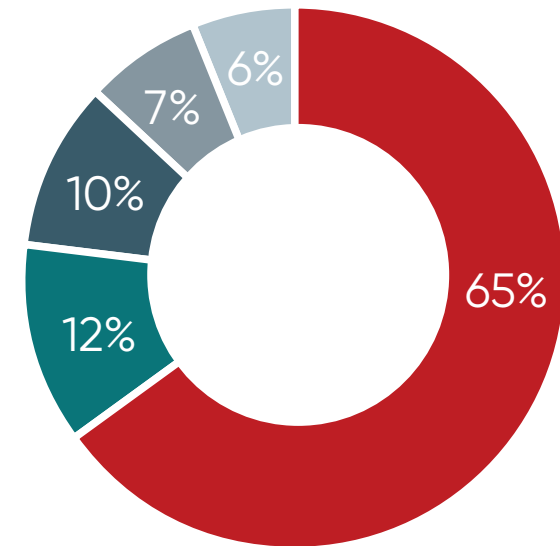
Серед очікувань щодо нових бізнесів чи напрямків після карантинних заходів:

- бізнеси, які орієнтовані на дистанційну роботу – **55%**
- з'являться нові форми кооперації в аграрному секторі – **8%**
- важко відповісти – **8%**
- в ринкових відносинах може оновитись бартер (в зв'язку зі зниженням платоспроможності) – **8%**
- з'являться приватні підприємства орієнтовані на нові споживчі потреби (наслідок "карантину споживання", що загальмує світові тенденції придбання товарів та послуг) – **21%**

Прогнози респондентів щодо поведінки трудових мігрантів та молоді, які вимушено повернулися додому:

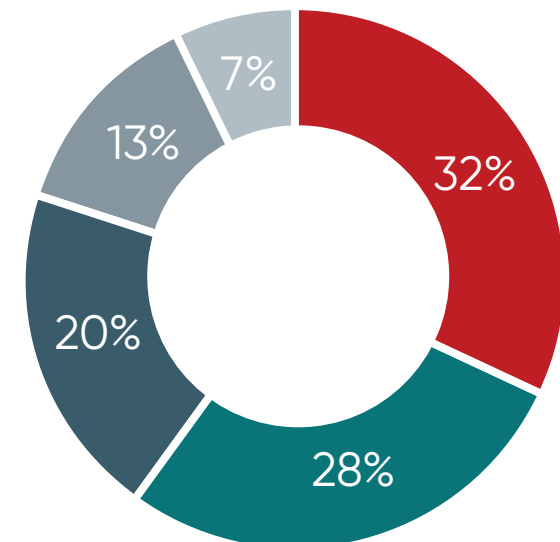
- скоріше будуть вичікувати, щоб знову поїхати на заробітки – **65%**
- будуть спостерігати і чекати пропозицій – **12%**
- трудові мігранти та молодь посприяють новій хвилі розвитку місцевого малого бізнесу чи фермерства – **10%**
- ця категорія мешканців ОТГ стане групою ризику (депресивні настрої, пияцтво, домашнє насильство тощо) – **7%**
- важко відповісти – **6%**

2 Наслідки коронавірусу (COVID-19) та карантинних заходів у діяльності комунальних підприємств

Стан платежів за комунальні послуги:

- Серед опитаних більшість вважає, що зі стабілізацією економіки рівень несплати за комунальні послуги буде скорочуватись – **32%**
- значна частина учасників опитування погоджуються, що несплата комунальних платежів буде зростати, і рішення цієї проблеми поки вони не бачать – **28%**
- можливість зупинити зростання заборгованості бачать у реструктуризації боргів – **20%**
- тільки державна допомога (субсидії) може виправити ситуацію з оплатою за комунальні послуги – **13%**
- важко відповісти – **7%**

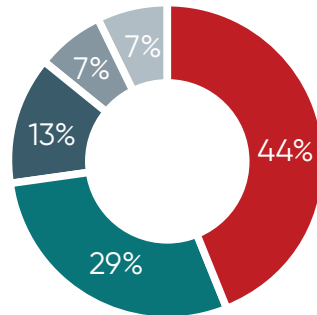
75% Також більшість очікує, що в сфері комунальних послуг збільшаться запити на дистанційні сервіси.

3

Наслідки коронавірусу (COVID-19) та карантинних заходів у соціальній сфері

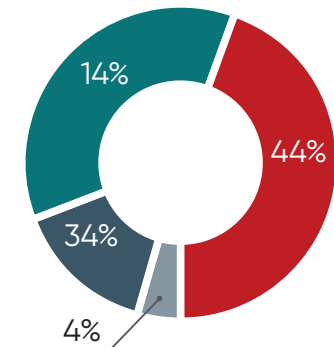
Рівень згуртованості своєї ОТГ у протидії пандемії (збір коштів, взаємна підтримка, допомога лікарям, допомога вразливим категоріям населення тощо) оцінюють як:

- дуже високий – 7%
- високий – 29%
- середній – 44%
- низький – 13%
- дуже низький – 7%

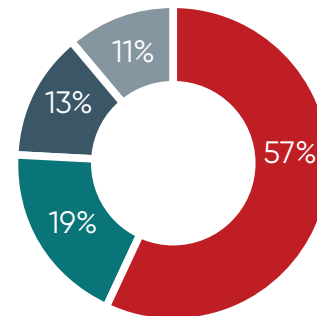
Рівень фінансової забезпеченості мешканців громад

- "є достатня фінансова подушка для економного існування" – 4%
- "вистачить до початку активності після карантину" – 14%
- "вистачить до кінця карантинних заходів" – 34%
- "ледь вистачає грошей на речі першої необхідності та продукти харчування" – 44%

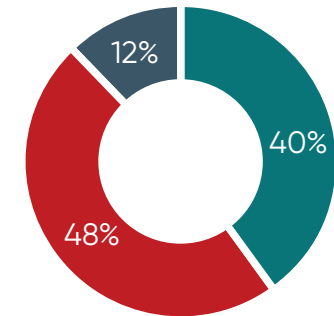
Оцінка ситуації щодо безробіття у своїх ОТГ:

- кількість безробітних майже не змінилася – 13%
- вважають критичною, але люди вичікують кінця карантину в надії, що все налагодиться – 57%
- мешканці ОТГ мають надію на підтримку з боку Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття – 11%
- дуже критично, що викликає паніку – 19%

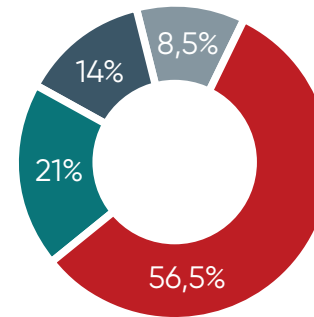
Думки опитаних щодо зміни у демографічній ситуації/стану в своїй ОТГ у зв'язку з поверненням трудових мігрантів та молоді, яка переконується у можливостях дистанційної роботи:

- вважають, що демографічна ситуація зміниться в кращу сторону – 40%;
- не вірять у зміни демографічної ситуації внаслідок карантину – 48%.
- Важко відповісти – 12%

Прогнози рівня громадської активності членів ОТГ після карантинних заходів:

- буде високий – **21%**
- буде середній – **56,5%**
- буде низький – **14%**
- важко відповісти – **8,5%**.

ВИСНОВКИ

За думкою лідерів місцевого самоврядування наслідки (уже наявні і прогнозовані) щодо пандемії коронавірусу COVID-19 та відповідних карантинних заходів, стосуються різних сфер життєдіяльності громад.

У діловій сфері життєдіяльності громад

- Діяльність малого бізнесу та фермерства дещо загальмовано, однак, за думкою більшості (89%), вони не зупинили своє існування. Майже половина опитаних вважає, що малий бізнес в громаді скоріш обрав стратегію вичікування.
- Є бізнеси, які швидко переорієнтували свою діяльність у відповідності до нових потреб і стали працювати ще активніше.
- Після карантинних заходів значна частина респондентів очікує розвиток бізнесів, які орієнтовані на дистанційну роботу.
- Частина опитаних вважає, що внаслідок "карантину споживання" слід очікувати появу приватних підприємств орієнтованих на нові споживчі потреби (зниження «світової тенденції споживання») – 21%.
- Більшість респондентів відзначили прояви соціальної відповідальності середнього і великого бізнесів в боротьбі з пандемією.
- Існує можливість відновлення бартеру в ринкових відносинах (в зв'язку зі зниженням платоспроможності) – 8% опитаних.
- Стосовно прогнозів щодо поведінки трудових мігрантів та молоді, яка вимушено повернулася додому в громаду: більшість не очікує від них активності. Скоріше трудові мігранти стануть вичікувати, щоб знову поїхати на заробітки чи деякий час будуть спостерігати і чекати пропозицій.
- Побойовання, що категорія вищезгаданих мешканців ОТГ стане групою ризику (депресивні настрої, пияцтво, домашнє насильство таке інше), висловила незначна кількість респондентів (7%).

В діяльності комунальних підприємств

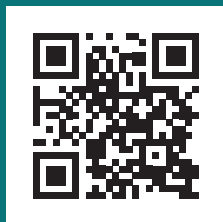
- У сфері комунальних послуг значна частина опитаних прогнозує запити на дистанційні сервіси (75%).
- Змін у ситуації з несплатою за комунальні послуги більшість опитаних майже не передбачають і вирішення проблеми поки

не бачать. Частина сподівається на виправлення ситуації завдяки стабілізації економіки (32%), реструктуризації боргів (20%), державній допомозі (13%).

В соціальній сфері життєдіяльності громад

- Рівень згуртованості своєї ОТГ у протидії пандемії (збір коштів, взаємна підтримка, допомога лікарям, допомога вразливим категоріям населення тощо) більшість опитаних оцінюють, як вище середнього
- За думкою більшості респондентів, фінансова забезпеченість мешканців їх громад – різних рівнів, але в цілому достатня. Хоча наявність повної фінансової захищеності відзначили тільки 4%
- Ситуацію щодо безробіття в своїх громадах більшість лідерів самоврядування оцінюють, як критичну, але люди вичікують кінця карантину в надії, що все налагодиться. При цьому частина (13%) респондентів відзначає, що кількість безробітних майже не змінилася.
- зміни у демографічній ситуації в своїх громадах ОТГ в зв'язку з поверненням трудових мігрантів та молоді додому в зв'язку з карантинном не передбачають – 48%, передбачають зміни у кращу сторону – 40%.
- Прогнози щодо рівня громадської активності мешканців громад після карантинних заходів більшість оцінює як “вище середнього”.

В цілому, можна відзначити: відповіді учасників опитування свідчать, що представники органів самоврядування адекватно реагують на виклики пов'язані з пандемією. Свої громади бачать стресостійкими та життєздатними. Проблеми, які виникли в зв'язку з карантинними заходами, сприймають як тимчасові, а відповідні виклики як можливості іншого погляду на загальну картину життя громади і нові шанси для подальшого розвитку.

<http://despro.org.ua>